

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

VIHDIN VEDEN VASTINE (DNRO 1280/2025)

Valituksen alainen päätös

Päätöspäivä	28.8.2025		
Päätösnumero	257/2025		
Diaarinumero	ESAVI/10319/2024		
Asia	Suoja-alueen määrääminen pohjavedenottamolle, Vihti		Lautojan
Viranomainen	Etelä-Suomen aluehallintovirasto		
Vastineen antaja	Vihdin Vesi		
Valittaja	Saint-Gobain Finland Oy		

Valittaja Saint-Gobain Finland Oy vaatii, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintoviraston uudelleen käsiteltäväksi. Saint-Gobain Finland Oy vaatii, että asian uudelleen käsittelyssä aluehallintovirasto

1. muuttaa suoja-alueääräyksen 1 kuulumaan seuraavasti (muutos tummennettuna): Suoja-alueelle ei saa perustaa uusia ympäristösuojelualin (527/204) liitteessä 1(905/2020), 2 (437/2027) ja 4 (905/2020) mainittuja luvanvaraisia, rekisteröitäviä tai ilmoituksenvaraisia laitoksia, tehtaita tai toimintoja ilman poikkeuslupaa. **Määräys ei koske olemassa olevan ympäristönluvanvaraisen laitoksen toiminnan muutosta.**
2. muuttaa lupamääräyksen 18 1.kappaleen kuulumaan seuraavasti (muutos tummennettuna): Suoja-alueelle on **uutta** luvanvaraista maa-ainesten ottamista varten haettava maa-aineslain (555/1981) mukaisen luvan lisäksi vesialin (587/2011) mukainen lupa. **Määräys ei koske uuden luvan hakemista alueelle, jolle on aiemmin myönnetty maa-aineslain mukainen lupa ja jonka ei ole todettu vaarantavan pohjaveden laatua tai määrää edellyttäen, että pohjaveden pinnan päälle jätetään vähintään 6 m paksuinen kerros maa-ainesta.**

Vastine

Vihdin Vesi pyytää, että Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös 257/2025 pidetään sellaisenaan voimassa ja päätöksestä tehty valitus hylätään.

Vihdin Veden käsityksen mukaan valitusvaatimukset on tutkittavissa hallinto-oikeudessa ilman asian palauttamista LVV:n käsiteltäväksi, ja Vaasan hallinto-oikeuden tulisi arvioida suoja-alueääräyksiä koskevat muutostarpeet. Lisäksi Vihdin Vesi pyytää hallinto-oikeutta kiinnittämään huomiota siihen, että valituskirjelmässä ei ole esitetty kattavasti valitusvaatimuksia ja on epäselvää, voidaanko liitteessä esitetyt yksilöidyt valitusvaatimukset tutkia valituksen yhteydessä. Lisäksi perusteluosassa on esitetty uusia yksilöityjä aiheita kuin ne olisivat vaatimuksia.

Perustelut

Vihdin Vesi katsoo, että valitus on hylättävä seuraavista syistä:

Yleistä

Lautojan pohjaveden ottamo on tärkeä vedenottamo Vihdin kunnan vesihuollolle. Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on 11.5.2009 antamallaan päätöksellä nro 35/2009/2 (dnro LSY-2008-Y-211) myöntänyt Vihdin vesihuoltolaitokselle luvan pohjavedenottamon rakentamiseen Lautojan pohjavesialueella ja vedenottoon siitä käytettäväksi talousvetenä Vihdin kunnassa. Pohjavettä saa ottaa enintään 500 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna.

Vihdin Veden käytössä olevien neljän pohjavedenottamon lisäksi Vihdin kunnan alueella ei tämänhetkisten tietojen perusteella ole koko kunnan vedentarpeen korvaavia pohjavesiesiintymiä, joten nykyisten vedenottamoiden toimintaa on turvattava. Lautojan vedenottamon pohjaveden riittävän määrän ja laadun turvaaminen suoja-alueajauksilla sekä -määräyksillä on tärkeää Vihdin kunnan vedenhankinnan kannalta. Vihdin Vedellä on tavoitteena saada nostettua Lautojan vedenottamon vedenottomäärä lähelle luvan mukaista enimmäismäärää ja tämän vuoksi alueella on tehty kaivonpaikkatutkimuksia.

Suoja-alueen perustaminen Lautojan vedenottamolle on katsottu tarpeelliseksi, koska vedenottamon ympäristössä on useita pohjaveden laatua mahdollisesti uhkaavia toimintoja. Lautojan vedenottamon lähialue on pääasiassa maa- ja metsätalousaluetta, josta osa on vanhaa maa-aineksenottoaluetta. Pohjavesialueen muodostumisaluetta halkoo valtatie 25. Pohjavesialueen keskiosissa noin 500-600 m:n etäisyydellä Lautojan vedenottamosta on kuivatuotetehdas, aktiivinen maa-ainestenottoalue ja pohjavesialueen kaakkoisosassa pienteollisuusalue. Alueella on myös entinen huoltoasema, ja alueella on harjoitettu luvatonta maastoajoa. Vedenottamon lähialueen yhdessä havaintoputkessa on havaittu vuoden 2021 vedenlaadun tarkkailunäytteissä pieni pitoisuus tert-amyylimetyylietteriä (TAME) sekä vuosina 2020-2025 MTBE:tä. Lisäksi alueen pohjavedessä on todettu jo pidempään kohonneita kloridipitoisuuksia. Lautojan vedenottamon kaivossa haitta-aineita ei ole toistaiseksi todettu.

Lautojan pohjavesialueen vedenottamon suoja-alueen perustaminen edistää Uudenmaan vesienhoidon vuosien 2022–2027 toimenpideohjelman tavoitteiden toimeenpanoa. Suoja-alueääräyksien avulla varmistetaan Lautojan pohjavedenottamon ja Vihdin kunnan pohjavesivarantojen kestävä suojele sekä turvallinen talousvesihuolto myös tulevaisuudessa.

Uudenmaan ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että hakijan esittämä suoja-alueajaus perustuu riittävään tutkimustietoon. Samassa lausunnossa on myös todettu, etteivät *kaikki määräyksissä esitetyt toiminnot ole ainakaan tällä hetkellä oleellisia Lautojan suoja-alueen osalta. Suoja-alueääräysten valvottavuuden kannalta voi kuitenkin olla perusteltua, että määräykset ovat yhtenevät muiden Vihdin pohjavedenottamoiden suoja-alueääräysten kanssa.*

Luvanvaraiset toiminnot suoja-alueella

Määräys 1. Määräys koskee vain uusia alueelle perustettavia määräyksen liitteissä lueteltuja toimintoja. Olemassa olevan toiminnan vähäinen laajentaminen on sallittua, mutta toiminnan muutos on kielletty. Vihdin Vesi ei näe syytä miksi Lautojan suoja-alueääräysten pitäisi poiketa Vihdin muista suoja-alueääräyksistä, jotka ovat saaneet lainvoiman syksyllä 2025.

Valittajan mukaan suoja-aluepäätös kohtelee toiminnanharjoittajia eriarvoisesti.

Määräys 15. Suoja-alueella on ennen rakentamiseen ryhtymistä arvioitava rakentamisen vaikutukset muun muassa pohjaveden laatuun, korkeuteen ja virtauksiin. Suoja-alueella toimittaessa tulee varmistua siitä, etteivät pohjaveden korkeus tai laatu pysyvästi muutu. Rakentamisluvan hakemusiakirjoihin on viranomaisen vaatimuksesta liitettävä asiantuntijan laatima pohjaveden hallintasuunnitelma ja tarvittaessa siihen liittyvä pohjaveden tarkkailuohjelma. Pohjaveden väliaikainen tai pysyvä alentaminen edellyttää aina asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa.

Määräys 16. Uusien pohjavedenpinnan alapuolelle ulottuvien rakennusten kellari- ja parkkitilat on rakennettava vesitiiviiksi.

Määräyksen 15 mukaan suoja-alueella toimittaessa on varmistettava, etteivät pohjaveden korkeus tai laatu muutu pysyvästi. Määräyksiä 15 ja 16 täydentää määräys 17, jonka mukaan uusien maaleikkausten, kaivantojen tai ojien tekemisestä ja lammikoiden syventämisestä, joista saattaa aiheutua vaaraa pohjaveden laadulle tai jotka voivat alentaa pohjaveden korkeutta, on pyydettävä valtion valvontaviranomaiselta luvantarpeen arviointi.

Määräys 18. Suoja-alueelle on luvanvaraista maa-ainesten ottoa varten haettava maa-aineslain mukaisen luvan lisäksi vesilain mukainen lupa.

Vihdin Veden voimassa olevissa Isolähteen, Lankilan ja Luontolan suoja-aluemääräyksissä suoja-alueella maa-ainesten ottoa varten on jo tähänkin mennessä pitänyt hakea maa-aineslain mukaisen luvan lisäksi vesilain mukainen lupa. Uudenmaalla on vaadittu maa-ainesten ottolupaa varten vesilain mukaista hakemusta myös pohjavesialueilla, joiden vedenottamoille ei ole määrätty suoja-alueita eikä suoja-aluemääräyksiä.

Suoja-alueen laajuus ja pohjaveden virtauskuva

Valittaja on esittänyt, että suoja-alue olisi ristiriidassa vesilain 4 luvun 11 §:n kanssa, eikä pohjavesi virtaisi kaikista suoja-alueeksi määrätyn alueen osista Lautojan vedenottamon suuntaan ja että hakemussuunnitelman liitekartassa 7 esitetty virtauskuva olisi virheellinen.

Hakemussuunnitelman liitekartan 7 sama-arvonkäyrät on esitetty kahden metrin välein, jolloin aineistosta ArcGis-ohjelmistolla laadittu pohjaveden pinnankorkeuden samanarvonkäyrien perustana käytetty interpolaatio yleistää samanarvonkäyrien kulkua eli esitetyt samanarvonkäyrät ovat suuntaa antavia. Kuvassa 1 on esitetty pohjaveden pinnankorkeudet Lautojan suoja-alueella 7-8.10.2024. Pohjaveden virtauskuva suuntautuu pohjaveden pintojen mukaisesti valtatie 25 alueelta, suoja-alueen koillis- ja lounaisosasta kohti alueen keskiosaa, jossa sijaitsee Lautojan vedenottamo. Vedenottamon alueelta virtaus suuntautuu suoja-alueen luoteispuolelle. Saint Gobainin tehdasalueella pohjaveden pinnankorkeus vaihtelee tasolla +72,58...73,38 m mpy. kun vedenottamolla pohjavedenpinnan taso on +70,93 m mpy. Tehdasalueen ja vedenottamon välillä ei ole tiedossa pohjaveden virtausta rajoittavia kalliokynnyksiä, joten pohjaveden virtaus tehdasalueelta vedenottamolle on pohjavesipintojen perusteella täysin mahdollista. Täten suoja-alueen raja on täysin perusteltu.